

27.07.2017 kontrollakt nr 12.2-4/11 riigihangete korraldamise kontrollimise kohta Kanepi Haldus OÜ-s

Kontrollimise alus:	Rahandusministeeriumi 31.05.2017 kiri nr 12.2-4/04215
Kontrolliobjekti nimetus:	Kanepi Haldus OÜ
Kontrolliobjekti registrikood:	12744912
Kontrolliobjekti juhi nimi ja ametinimetus:	juhatuse liige Argo Zoludev
Kontrollitav ajavahemik:	01.01.2016 – 31.12.2016
Kontrolli käigus andsid selgitusi:	tegevjuhi kohusetäitja Ailen Pöder

1. Kontrollimise eesmärk ja ulatus

- 1.1. Kontrollimisele kuulus Kanepi Haldus OÜ-s (edaspidi ka Hankija) riigihangete korraldamisel riigihangete seaduses (edaspidi RHS) sätestatud nõuetest kinnipidamine ajavahemikul 01.01.2016 - 31.12.2016.
- 1.2. Kontrollimise eesmärgiks oli muu hulgas tuvastada, kas Hankija on korraldanud nõutavad riigihanke menetlused; järginud riigihanke menetluste läbiviimisel RHS-i nõudeid; järginud riigihanke osadeks jaotamise korral riigihanke osadeks jaotamise korda; sõlminud ja muutnud hankelepinguid nõuetekohaselt; järginud RHS § 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.
- 1.3. Kontrollitaval ajavahemikul on Kanepi Haldus OÜ elektroonilise riigihangete registri (edaspidi ka eRHR) kaudu korraldanud kolm e-menetusena läbiviidud riigihanget.
- 1.4. Kanepi Haldus OÜ selgituste kohaselt reguleerib Kanepi Haldus OÜ-s riigihangete korraldamist Kanepi Vallavolikogu 20.09.2012 määrusega vastu võetud Kanepi valla hankekord (edaspidi hankekord).
- 1.5. Majandustehingute tegemisel on kontrollitud RHS-is sätestatud korrast kinnipidamist Kanepi Haldus OÜ 2016. aasta raamatupidamise andmete, eRHR-is avaldatud ja Kanepi Haldus OÜ poolt edastatud dokumentide ning selgituste alusel.
- 1.6. Käesolevas dokumendis esitatud soetuste maksumused on märgitud ilma käibemaksuta.
- 1.7. Kontrollakti projekt edastati Hankijale tutvumiseks ja vastuväidete esitamiseks 11.07.2017. Hankija kontrollakti kohta vastuväiteid ja märkusi ei esitanud.

2. Riigihangete seaduses sätestatud korrast kinnipidamise kontrollimine

2.1 Elektrienergia ostmine

2016. aastal ostis Kanepi Haldus OÜ Eesti Energia AS-ilt elektrit summas 17 517,04 €. Kanepi Haldus OÜ ja Eesti Energia AS-i sõlmisid mais 2015. a 12 lepingut ja juunis 2015. a 1 lepingu elektri ostmiseks kokku 13-le tarbimiskohale (puurkaevud, reoveepumplad) kehtivusega valdavalt kuni 30.04.2018 (ühel juhul ka 30.06.2018 ja 31.05.2018).

Elektri ostmiseks riigihanke menetlust ei korraldatud.

Hankija selgituste kohaselt oli elektri ostmine seotud tegutsemisega veega seotud (st võrgustiku) valdkonnas.

Märgime, et RHS § 10 lg 3 nimetatud hankija kohustub korraldama asja ostmiseks (elektrienergia ostmine on tähistatud CPV koodiga nr 09310000-5 (Elekter) ja käsitletav asja ostmisena RHS § 4 lg 4 tähenduses) lihthanke, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne või ületab 40 000 €, kuid on väiksem rahvusvahelisest piirmäärast (RHS § 16 lg 4, § 18² lg 2).

Arvestades, et elektri ostmise kulu 2016. aastal oli 17 517,04 € ning 2015. a lepingud sõlmiti fikseeritud hinnaga, ületab 2015. a sõlmitud lepingute kogumaksumus nende kehtivusperioodil 40 000 €, mistõttu pidanuks Hankija korraldama 2015. a elektri ostmiseks lihthanke tulenevalt RHS § 15 lg 3, § 16 lg 4, § 18² lg 2.

Lihthanke korraldamata jätmisega 2015. a eiras Hankija RHS § 16 lg 4 ja § 18² lg 2 nõudeid.

2.2 Hankelepingu muutmine

Hankija sõlmis lihthanke nr 170427 „Kanepi aleviku ÜVK rekonstrueerimise omanikujärelevalve teenus“ tulemusena hankelepingu 29.02.2016, kehtivusega kuni 31.10.2016 ja maksumusega 9 810 €. 20.06.2016 sõlmisid Hankija ja käsundisaja eelnimetatud hankelepingu muutmise lepingu, millega suurendati hankelepingu maksumust (uus maksumus 12 262 €) ja pikendati hankelepingu tähtaega (uus tähtaeg 31.05.2017).

Lihthanke nr 170427 tingimuste kohaselt (HD osa III „Tehniline kirjeldus ehk konsultandi lähteülesanne“ (lk 10), mis on hankelepingu lisa nr 1) peab konsultant arvestama, et esitatud projekti ehitustööde täitmisajad on esialgsed ja võivad hankeprotsessi jooksul muutuda. Teenuste osutamise perioodi pikenemine ehitustööde täitmisajade muutumisest peab olema arvestatud pakkumishinna sisse. Tehniline kirjeldus (lk 14) näeb ette, et juhul, kui ehitustööde lepingu(te) täitmisajad pikeneb võrreldes esialgu plaanituga, pikendatakse vastavalt ka konsultandi lepingu lõpetamisaega. Täitmisaja ja lepingute algusaja muutumine ei anna konsultandile alust nõuda täiendavat töötasu, välja arvatud juhul, kui see on põhjustatud oluliselt ehituslepingu mahtude muutusest ehitusperioodil.

Hankija selgitas seonduvalt riigihanke nr 170427 tulemusena sõlmitud hankelepingu muutmisega, et algselt oli Kanepi aleviku ÜVK rekonstrueerimise tööde algus planeeritud varasemaks ja tööde lõpptähtaeg 2016. aasta lõppu. Keskkonnainvesteeringute Keskuse otsuse ja hankemenetluse viibimise tõttu ei saanud töödega alustada planeeritud ajal. Seoses sellega lükkus tööde lõpp 2017. a kevadesse, millest tulenevalt oli hankija sunnitud pikendama omanikujärelevalve teenuse lepingut.

Lihthanke nr 170427 hankelepingu tähtaja pikendamise võimalus tuleneb eelviidatud

tehnilise kirjelduse sätetest. Samas tuleneb lihthanke nr 170427 tehnilisest kirjeldusest üheselt mõistetavalt, et täitmisaja ja lepingute algusaja muutumine ei anna konsultandile alust nõuda täiendavat töötasu, mistõttu on 20.06.2016 sõlmitud kokkulepe maksumuse suurendamise osas otseses vastuolus hankelepingu sätetstatuga. Hankemenetluse ja lihthanke tulemusena sõlmitud hankelepingu muudatus peab vastama RHS § 69 lg 3 ja 4 eeldustele.

Olukorras, kus hankeleping sätestab sõnaselgelt, et hankelepingu tähtaja pikendamise korral ei ole konsultandil õigust täiendavale tasule, vaid see peab olema arvestatud pakkumuse hinna sisse, ei saa olla tegemist objektiivse asjaolu esinemisega RHS § 69 lg 3 mõttes, mida hankijal ning pakkuja(te)l ei olnud võimalik hankelepingu sõlmimise ajal ette näha. Ka ei leidnud järelevalvemenetluses tuvastamist, et hankija oleks muutnud oluliselt avatud hankemenetlusega riigihanke nr 173444 „Kanepi aleviku vee- ja kanalisatsioonitorustiku ehitus“ tulemusena sõlmitud hankelepingu mahtu, millise hankelepingu täitmise üle teostas omanikujärelevalvet AS Telora-E lihthanke nr 170427 „Kanepi aleviku ÜVK rekonstrueerimise omanikujärelevalve teenus“ tulemusena sõlmitud hankelepingu alusel.

Tulenevalt eeltoodust ei vasta lihthanke nr 170427 hankelepingu 20.06.2016 muudatus maksumuse suurendamise osas RHS § 69 lg 3 ja 4 nõuetele.

2.3 Hankelepingu kirjalik vorm

Kanepi Haldus OÜ ostis 2016. a ettevõttelt Frank Bennoeder miniekskavaatori Neuson 3503 maksumusega 17 200 € ja ettevõttelt Rehmat IMP EXP GmbH veoauto maksumusega 13 900 €.

RHS § 5 lg 1 kohaselt peab hankija sõlmima hankelepingu kirjalikus vormis, kui selle maksumus käibemaksuta on vähemalt 10 000 €.

Hankelepingu kirjaliku sõlmimise vorminõue on täidetud, kui ühelt poolt on olemas pakkuja allkirjastatud kirjalik pakkumus ning teiselt poolt on hankija allkirjastanud kirjaliku nõustumuse. Käesoleval juhul on eelnimetatud soetuste ostmise toimunud arve alusel ilma pakkuja poolt allkirjastatud pakkumuse ja hankija poolt allkirjastatud nõustumuseta.

Seega on miniekskavaatori ja veoauto soetamisel eiratud hankelepingu kirjaliku vormi nõuet (RHS § 5 lg 1).

2.4 Riigihanke aruande esitamine riigihangete registrile

RHS § 18² lg 9 ja § 37 lg 2 kohaselt esitab hankija lihthanke korraldamisel riigihangete registrile 20 päeva jooksul pärast hankelepingu sõlmimist riigihanke aruande.

Lihthanke nr 170427 „Kanepi aleviku ÜVK rekonstrueerimise omanikujärelevalve teenus“ tulemusena sõlmiti hankeleping 29.02.2016, kuid riigihanke aruanne on esitatud eRHR-ile 18.04.2016, st enam kui 20 päeva pärast lihthanke menetluse lõppemist, millega on Hankija eiranud RHS § 18² lg 9 ja § 37 lg 2 nõudeid.

2.5 Maksuvõlgade puudumise kontroll

RHS § 38 lg 1 p 4 ja lg 1¹ kohaselt kohustub hankija kontrollima riiklike ja kohalike maksuvõlgade puudumist lisaks hankemenetluse algamise päeva seisule ka hankija poolt vabalt valitud päeva seisuga pärast pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse tegemist ja enne hankelepingu sõlmimist.

Hankija ei ole riigihankes nr 173444 “Kanepi aleviku vee- ja kanalisatsioonitorustiku

ehitus“ kontrollinud kohalike ega riiklike maksuvõlgade puudumist hankija poolt vabalt valitud kuupäeva seisuga pärast pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse tegemist ja enne hankelepingu sõlmimist, millega on Hankija eiranud RHS § 38 lg 1 p 4 ja lg 1¹ tulenevat kohustust.

Juhime tähelepanu, et hankijal tuleks riiklike maksuvõlgade puudumist kontrollida eRHRi päringusüsteemi (mitte nt Krediidinfo AS-i, Maksu- ja Tolliameti vms teabesüsteemi) kaudu, kuna üksnes eRHR-i kaudu päringu tegemisel on tagatud võimaliku maksuvõla tuvastamine RHS § 38 lg 1 p 4 tähenduses.

Selgitame, et maksuvõlgade kontrolli teostamine eRHR-i vahendusel tagab riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte järgimise, kuna eRHR salvestab ja säilitab teostatud päringuid ning mh vähendab ja lihtsustab vaidluste korral hankija tõendamiskoormist.

3. Soovitused ja tähelepanekud

3.1 Hankekord

RHS § 13¹ kohaselt kehtestab hankija asutusesisese hankekorra, kui tema poolt ühes eelarveaastas planeeritavate asjade ja teenuste riigihangete eeldatav kogumaksumus ületab 80 000 eurot või ehitustööde riigihangete eeldatav kogumaksumus ületab 500 000 eurot. RHS § 13¹ kohaselt tuleb hankekorras reguleerida riigihangete planeerimine, sealhulgas iga-aastase hankeplaani koostamise kord ja kinnitamise tähtpäeva määramine (p 1); riigihanke eest vastutava ja hankelepingu täitmise eest vastutava isiku määramine (p 2); allapoole lihthanke piirmäära jäävate riigihangete korraldamise kord, mis tagab RHS § 3 sätestatud riigihanke põhimõtete järgimise (p 3); lihtsustatud korras tellitavate teenuste tellimise kord (p 4).

Kanepi Haldus OÜ selgitas, et hankekorda ei ole kehtestatud, kuna Hankija ei eeldanud, et 2016. a hangete rahaline maht teenuste puhul ületab 80 000 € ning et Kanepi Haldus OÜ rakendab Kanepi valla hankekorda.

OÜ Kanepi Haldus märkis, et alates 01.01.2017 on Kanepi valla vee-ettevõtjaks Võru Vesi AS.

Rahandusministeerium märgib, et Kanepi valla hankekord on koostatud lähtudes nn tavahankijale kehtivatest piirmääradest ega reguleeri hangete korraldamist lähtudes võrgustiku sektori hankijale kehtivatest piirmääradest. Seetõttu esineb kahtlus, et Kanepi Haldus OÜ-l eksisteerib hankekord üksnes formaalselt ja mitte sisuliselt. Selgitame, et hangete korraldamise regulatsioon peab olema hankekorras sätestatud selgelt ja arusaadavalt, et seda oleks võimalik ka praktikas läbipaistvalt ja kontrollitavalt rakendada.

Vaatamata asjaolule, et Kanepi Haldus OÜ ei ole käesoleval hetkel enam Kanepi valla vee-ettevõtja ega kvalifitseeru seega võrgustikusektori hankijaks RHS § 10 lg 3 ja § 85 alusel tegutsemisel veega seotud valdkonnas, tuleks Kanepi Haldus OÜ-l RHS § 13¹ sätestatud eelduste täitmise korral kehtestada asutusesisene hankekord. Teistes, st mittevõrgustiku valdkondades tegutsemisel, määratleb Kanepi Haldus OÜ ennast tavahankijana RHS § 10 lg 1 p 6 ja lg 2 alusel.

Soovitame Kanepi Haldus OÜ-l hankekorra koostamisel tutvuda Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonna poolt 2014. a koostatud hankekordade analüüsiga.¹

---

¹ Hankekordade analüüs. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/analuusid-uuringud>. 11.07.2017.

Kanepi Haldus OÜ 2016. a hankeplaan ja Kanepi valla hankekord ei ole leitavad Kanepi Haldus OÜ veebilehelt. Kuna hankekord ja hankeplaan on avalikud dokumendid, millega tutvumiseks on avalikkusel põhjendatud huvi, tuleb hankekord ja hankeplaan avalikustada Hankija veebilehel.

Täiendavalt märgime, et 01.09.2017 jõustuv riigihangete seadus² sätestab selgesõnaliselt, et hankekord ja hankeplaan on avalikud ning hankija peab viidatud dokumendid oma veebilehel avaldama.

4. Järeldused

4.1 Kontrollimise käigus tuvastati kõrvalekaldumisi RHS-is sätestatud korrast seoses lihthanke korraldamata jätmisega, hankelepingu õigusvastase muutmisega, hankelepingu kirjalikus vormis sõlmimata jätmisega, hilinemisega riigihanke aruande esitamisel eRHR-ile, maksuvõlgade puudumise kontrollimisega ja hankekorra nõuetele vastavusega.

4.2 Edasise hankepraktika parandamiseks soovitame riigihangete korraldamisega tegelevatel isikutel pidevalt tutvuda e-riigihangete keskkonnas avaldatud juhendmaterjalidega riigihangete korraldamise kohta, korduma kippuvate küsimuste rubriigiga (<https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/korduma-kippuvad-kusimused>) ning ka Rahandusministeeriumi poolt koostatud riigihangete läbiviimist puudutavate analüüsides (<https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/analuisid-uuringud>). Juhime tähelepanu, et riigihangete korraldamist puudutavate küsimustega on võimalik pöörduda Rahandusministeeriumi poole järgmiste kontaktide kaudu: nõustamispäringud: riigihanked@fin.ee, tel 611 3701; registri kasutajatugi: register@riigihanked.riik.ee, tel 611 3693, 611 3703.

(allkirjastatud digitaalselt)

Mario Sõrm
Osakonnajuhataja ülesannetes
riigihangete ja riigiabi osakond

Kontrollija:

Madli Juhani
jurist riigihangete järelevalve alal
riigihangete ja riigiabi osakond
611 3931; madli.juhani@fin.ee

---

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/101072017001>